

Elektriciteitsvoorschriften met toelichting

1) Definities

Tenzij in deze voorschriften anders gedefinieerd, zijn de definities bij of krachtens de Elektriciteitswet 1998 van toepassing. In deze ontheffing en de daarop rustende voorschriften wordt verstaan onder:

- a. Derdentoeegang: Het recht van een afnemer op keuzevrijheid van leverancier.
- b. Switchverzoek: Het verzoek van een afnemer om van leverancier te wisselen.
- c. Beheerder van het particuliere net: Eigenaar van een gesloten distributiesysteem, waaraan krachtens artikel 15 van de Elektriciteitswet 1998 ontheffing is verleend..

2) Wijzigingen in de ontheffing

Naam- en adreswijzigingen, alle wijzigingen met betrekking tot het net zoals eigendomswisselingen of wijzigingen in het aantal afnemers en alle andere wijzigingen die van invloed kunnen zijn op deze ontheffing worden uiterlijk vier weken voorafgaand aan de wijziging onverwijld door de beheerder van het particuliere net schriftelijk aan de Autoriteit Consument en Markt gemeld.

3) Voorwaarden en tarieven

- a. De voorwaarden en tarieven waartegen de aansluiting en het transport van elektriciteit worden uitgevoerd door de beheerder van het particuliere net worden op gepaste wijze vooraf bekendgemaakt aan de afnemers op zijn elektriciteitsnet.
- b. De beheerder van het particuliere net draagt er zorg voor dat de afnemers van zijn elektriciteitsnet te allen tijde transparante informatie kunnen verkrijgen over deze geldende tarieven en voorwaarden.
- c. Tevens draagt de beheerder van het particuliere net er zorg voor dat al zijn afnemers een overzicht ontvangen waarop de tarieven overzichtelijk en begrijpelijk zijn gespecificeerd. Hierbij wordt in elk geval onderscheid gemaakt tussen de tarieven in verband met de aansluiting, het transport van elektriciteit en systeemdiensten en indien van toepassing de tarieven voor levering.

4) Veiligheid

De beheerder van het particuliere net dient onverminderd het bepaalde in artikel 16, eerste lid, met uitzondering van onderdeel h, j en m, van de Elektriciteitswet 1998 ter waarborging van de veiligheid en de betrouwbaarheid van het elektriciteitsnet te beschikken over:

- a. een onderhoudsplan met bijbehorende onderhoudsdienst;
- b. een storingsplan met bijbehorende storingsdienst;
- c. een calamiteitenplan met betrekking tot het net en degenen die toegang hebben tot het net hierover te instrueren;
- d. een investeringsplan waarvan een vervangingsplan onderdeel is;
- e. een bedrijfsmiddelenregister, dat een beschrijving bevat van alle verbindingen, leidingen en hulpmiddelen van het elektriciteitsnet, aangeduid naar locatie, aard, type en overige relevante gegevens.

5) Derdentoeegang

Eerste alternatief voor voorschrift 5: derdentoeegang via elektronisch berichtenverkeer

- a. De beheerder van een particulier net waarborgt een systeem van derdentoegang door een daadwerkelijke toegang tot zijn elektriciteitsnet voor degenen die zijn gevestigd binnen het geografisch gebied waarvoor ontheffing is verleend te bewerkstelligen, overeenkomstig de vereisten van artikel 2.7.5 van de Netcode Elektriciteit.
- b. De beheerder van een particulier net dient binnen een redelijke termijn na ontvangst van het eerste schriftelijke switchverzoek van de eerste afnemer die om derdentoegang verzoekt, alle hiervoor benodigde handelingen uit te voeren en systemen in werking te laten treden.
- c. Onder een redelijke termijn zoals bedoeld in 5b wordt een termijn van uiterlijk drie maanden vanaf de ontvangst van het schriftelijke switchverzoek verstaan, tenzij de afwijkende termijn schriftelijk is overeengekomen met de verzoeker.
- d. Volgende switchverzoeken van andere afnemers worden afgehandeld conform de termijnen en procedures van de Informatiecode Elektriciteit en Gas.

Tweede alternatief voor voorschrift 5: derdentoegang via suballocatie

- a. De beheerder van een particulier net waarborgt een systeem van derdentoegang door middel van zogenaamde suballocatie, waarbij de door of namens de afnemer op het elektriciteitsnet gecontracteerde leverancier elektriciteit levert op de EAN-code van de Programma Verantwoordelijke van de particuliere netbeheerder. De beheerder van een particulier net rekent met de afnemer op de aansluiting van de afnemer af op basis van de door deze afnemer met de leverancier overeengekomen baseload levering en het werkelijke verbruik;
- b. De beheerder van een particulier net dient binnen maximaal drie maanden na ontvangst van het eerste schriftelijke switchverzoek van de eerste afnemer die om derdentoegang verzoekt, zijn systemen en processen zodanig in te richten dat de switch van leverancier binnen deze termijn is gerealiseerd. De beheerder van een particulier net dient daarbij in ieder geval te beschikken over een aansluitingenregister in lijn met Hoofdstuk 2, paragraaf 1, van de Informatiecode Elektriciteit en Gas, waarbij in plaats van een EAN-codes andere unieke codes worden toegekend aan de aansluitingen van de afnemers op het elektriciteitsnet;
- c. Volgende switchverzoeken dienen binnen een termijn van tien werkdagen te worden afgehandeld, indien de switchdatum die afnemer met de leverancier is overeengekomen daartoe noodzaakt;
- d. Indien het switchverzoek niet binnen een termijn van tien werkdagen kan worden uitgevoerd, omdat de afnemer de voor de switch benodigde gegevens niet volledig of niet tijdig heeft overgelegd, dan stelt de beheerder van een particulier net de leverancier en de afnemer hiervan schriftelijk en onder opgaaf van redenen in kennis.

6) Kosten leverancierswissel

In het geval dat een afnemer van het elektriciteitsnet waarvoor ontheffing is verleend van leverancier wisselt, brengt de beheerder van het particuliere net voor deze switch geen kosten in rekening, behoudens voor zover de Elektriciteitswet 1998 daarin voorziet.

7) Meetverantwoordelijkheid

De beheerder van het particulier net is niet verantwoordelijk voor het inrichten van de meetverantwoordelijkheid, indien dit vereist is voor het wisselen van leverancier door een afnemer

van het net waarvoor ontheffing is verleend.

8) Duur ontheffing

Deze ontheffing vervalt na tien jaar vanaf het moment van bekendmaking van het besluit tot verlening van de ontheffing.

Toelichting bij voorschriften ontheffingen Elektriciteit

Algemeen

Op grond van het bepaalde in artikel 15, tweede lid, van de Elektriciteitswet 1998 (hierna: E-wet) kunnen aan een ontheffing voorschriften en beperkingen worden verbonden met betrekking tot het verlenen van een ontheffing voor de verplichting tot het aanwijzen van een netbeheerder.

De Autoriteit Consument en Markt (hierna: ACM) heeft hiertoe diverse voorschriften en één beperking opgesteld, die in beginsel aan alle ontheffingen worden verbonden. Deze voorschriften dienen onder meer derdentoegang, veiligheid en transportzekerheid, en het hanteren van non-discriminatoire tarieven te bewerkstelligen en te waarborgen. De voorschriften bevatten minimale noodzakelijke vereisten die recht doen aan de belangen van de afnemers op het particuliere net zonder dat daarbij onevenredige inspanningen en investeringen van de beheerder van het particuliere net worden verlangd voor het uitvoeren van deze voorschriften.

ACM heeft definities en eisen die rechtstreeks uit de wet voortvloeien, zoals de aansluitplicht voor de beheerder van het particuliere net, niet herhaald in de voorschriften. De door ACM opgestelde voorschriften vullen enkel de regelgeving aan, daar waar de wetgever dat eist.

Voor een goede uitvoering van deze voorschriften en om duidelijkheid te bieden aan de afnemers op een particulier net en de neteigenaar acht ACM het van belang om daar waar nodig de voorschriften toe te lichten. Hieronder zullen een aantal voorschriften dan wel onderdelen van voorschriften nader worden toegelicht.

Artikelsgewijze toelichting

Voorschrift 2

Tot 20 juli 2012 was het ontheffingsstelsel ingericht vanuit de gedachte dat de beheerder van het particuliere net zelf in de gelegenheid moest worden gesteld om zijn net zo doelmatig mogelijk in te richten. De ontheffing ontsloeg de houder van verplichtingen in de E-wet, tenzij deze uitdrukkelijk van toepassing waren verklaard.

Vanaf 20 juli 2012 geldt een stelsel dat als 'netbeheerder light' kan worden omschreven. De beheerder van het particuliere net heeft derhalve dezelfde rechten en plichten als een netbeheerder op een openbaar net, tenzij de wetgeving hem daarvan uitzondert. Dit brengt met zich mee dat de administratieve eisen voor de beheerder van het particuliere net toenemen. Derhalve moet ACM tijdig op de hoogte zijn van eventuele wijzigingen op een net ten einde te kunnen controleren dat een verleende ontheffing in overeenstemming blijft met de toepasselijke wet- en regelgeving, inclusief de codes. Illustratief hierbij is het nieuwe wettelijke vereiste van de aansluitplicht voor de beheerder van het particuliere net. Alle afnemers op de afgebakende locatie van een particulier net die daarom verzoeken moeten in beginsel aangesloten worden. Tot 20 juli 2012 was het niet in alle gevallen noodzakelijk dat de Raad van Bestuur van de NMa, de rechtsvoorganger van de ACM, bekend was

met alle afnemers op een particulier net. Vandaar dat het nieuwe voorschrift 2 op dit punt gewijzigd is. De belangrijkste wijziging is dat ACM voortaan vier weken vooraf schriftelijk op de hoogte gesteld moet worden van eventuele wijzigingen, teneinde zo goed mogelijk de eventuele wijzigingen te kunnen toetsen. Eventuele wijzigingen kunnen per brief aan ACM worden doorgegeven.

Niet elke aangemelde wijziging op het net zal leiden tot aanpassing van de ontheffing, alleen wijzigingen die van invloed kunnen zijn op de reden tot ontheffing verlening zullen tot wijziging leiden. Bekende voorbeelden die kunnen nopen tot aanpassing van de ontheffing is de uitbreiding van het net op een naastgelegen geografische locatie, verandering in het percentage verbruik door de eigenaar of verwante bedrijven zoals vereist op grond van het b-criterium van het eerste lid van artikel 15 van de E-wet, of wijziging in het aantal aangesloten.

Voorschrift 3

Voorschrift 3 schrijft voor dat de voorwaarden en tarieven die de beheerder van het particuliere net hanteert op gepaste wijze bekend worden gemaakt door de beheerder aan zijn afnemers. Zowel de ontheffing met de daaraan verbonden voorschriften als de gehanteerde voorwaarden en tarieven zijn immers van invloed op de rechtspositie van de afnemers. ACM laat het aan de beheerder van het particuliere net over hoe de bekendmaking plaatsvindt, zolang deze maar vooraf voldoende kenbaar zijn voor de betreffende afnemers. Gedacht kan worden aan bekendmaking door middel van schriftelijke overeenkomst of via publicatie op internet.

Voorschrift 4

De beheerder van het particuliere net wordt in dit voorschrift een aantal algemene verplichtingen opgelegd om zijn elektriciteitsnet in werking te hebben en te onderhouden, de veiligheid en betrouwbaarheid van de netten en van het transport van elektriciteit over het net op de meest doelmatige wijze te waarborgen, de veiligheid te bevorderen bij het gebruik van toestellen en installaties die elektriciteit verbruiken. Het is in beginsel aan de beheerder van het particuliere net om invulling te geven aan deze verplichtingen op de wijze die hij het meest passend acht bij de eigenschappen van het net, het beheer daarvan en zijn bedrijfsvoering, daarbij rekening houdend met de bedrijfsprocessen van de afnemers.

Dit voorschrift is uitgebreid met een aantal vereisten als een onderhoudsplan, storingsplan en calamiteitenplan met daaraan gekoppelde vereisten. De particuliere netten zijn als groep te divers om daarvoor algemeen verbindende voorschriften omtrent veiligheid vast te stellen. Het gaat namelijk om een grote verscheidenheid aan ondernemingen, commerciële en niet-commerciële dienstverleners, zoals petrochemische industrie, windparken, spoorwegstations en zorginstellingen. In plaats daarvan schrijft ACM een aantal minimum eisen voor waarmee de beheerder van het particuliere net kan waarborgen dat zijn net voldoet aan de algemene vereisten voor veiligheid. ACM gaat daarbij uit van het principe dat de veiligheid op het net het beste kan worden gewaarborgd door de betrouwbaarheid van het net te vergroten. Dit voorkomt dat eventueel potentieel gevaarlijke situaties kunnen ontstaan.

ACM eist daarom dat de beheerder van het particuliere net voortaan een onderhoudsplan heeft waarin niet alleen is aangegeven hoe vaak en waarop er onderhoud wordt gepleegd, maar ook wat het inspectiebeleid is.

Om dezelfde reden dient er ook een storingsplan te zijn dat aangeeft wie wanneer optreedt, zodat er geen misverstand kan zijn wie het storingswerkzaamheden uit zal voeren in geval van calamiteiten.

De verplichting tot het opstellen van een calamiteitenplan is door ACM ingevoerd omdat gebleken is dat ondernemingen en instellingen doorgaans wel beschikken over een calamiteitenplan, maar dat dit niet altijd is toegesneden op situaties die vallen onder de E-wet.

Tevens dient een investeringsplan aanwezig te zijn met een vervangingsplan. ACM zal niet zelf de criteria in deze plannen toetsen, maar wel dat men erover beschikt en er naar handelt.

Tot slot is verplicht gesteld dat men beschikt over een bedrijfsmiddelenregister, zodat beter inzichtelijk is wat de staat is van het netwerk en bepaald kan worden wanneer bijvoorbeeld onderhoud of vervanging vereist is.

Voorschrift 5

Voorschrift 5 geeft nadere invulling aan het wettelijke vereiste van derdentoegang. Er zijn twee manieren waarop derdentoegang op een GDS kan worden gerealiseerd, namelijk aan de hand van elektronisch berichtenverkeer via het zogenaamde Centraal Postbus Systeem en door middel van zogenaamde suballocatie¹. In het verleden werd aan een besluit tot ontheffing van de verplichting tot het aanwijzen van een netbeheerder enkel het voorschrift verbonden dat de houder van een ontheffing derdentoegang moest regelen. Het werd vervolgens aan de ontheffinghouder overgelaten om te kiezen tussen het gebruik van het elektronisch berichtenverkeer of suballocatie. In de praktijk was hiermee voor afnemers vaak niet duidelijk hoe derdentoegang op het particuliere net werd geregeld. ACM heeft daarom besloten om voortaan een voorschrift op te nemen in het besluit op de ontheffingaanvraag waarin wordt aangegeven op welke wijze derdentoegang wordt gewaarborgd en welke verplichtingen de particuliere netbeheerder daarbij in acht moet worden genomen. Aangezien suballocatie slechts voor een minderheid van de particuliere netten een oplossing biedt, heeft ACM er voor gekozen om in haar voorschriften standaard uit te gaan van derdentoegang zoals dat in artikel 2.7.5 van de Netcode Elektriciteit is vastgelegd (het eerste alternatief). Dit is de methode die ook door de openbare netbeheerders wordt gehanteerd. Indien de beheerder van het particuliere net door middel van suballocatie derdentoegang wil verlenen, dan zal hij dit bij de aanvraag moeten aangeven. ACM zal dan aan een te verlenen ontheffing het specifiek op suballocatie toegesneden voorschrift verbinden. Daarbij is voor zover mogelijk aangesloten bij de gebruikelijke methode van derdentoegang op basis van berichtenverkeer om te voorkomen dat afnemers bij suballocatie in een nadeligere positie zouden komen te verkeren.

¹ Bij suballocatie wordt elektriciteit aangeleverd bij de beheerder van het particuliere net, waarna deze dit zelf door transporteert naar zijn afnemer(s).

Op de meeste particuliere netten zal op dezelfde manier via suballocatie derdentoegang worden verwezenlijkt, zodat het standaardvoorschrift toereikend is. Het echter denkbaar er particuliere netten zijn, waar op een afwijkende wijze wordt gehandeld. Alsdan kan de beheerder van het particuliere net het ACM verzoeken om het voorschrift hiermee in overeenstemming te brengen, mits hij de afwijking onderbouwt. De beheerder van het particuliere net kan indien hij toch suballocatie wenst, gemotiveerd hiervan afwijken, mits hij aantoont hoe hij in de praktijk door middel van suballocatie derdentoegang kan verwezenlijken. Als de beheerder van het particuliere net dit aantoont, zal ACM vervolgens deze beschrijving opnemen in het besluit op de ontheffingaanvraag en het tweede alternatief voor voorschrift 5 voorschrijven.

Hierna zal ACM nader ingaan op het verwezenlijken van derdentoegang volgens de codes.

Artikel 2.7.5 Netcode Elektriciteit bevat voor particuliere netten die willen deelnemen aan het elektronisch berichtenverkeer om zo switchprocessen, allocatie en reconciliatie af te wikkelen een aantal eisen, waarbij wordt doorverwezen naar de toepasselijke hoofdstukken uit de Systeemcode Elektriciteit en de Informatiecode Elektriciteit en Gas. Op grond van dit stelsel van bepalingen moet de beheerder van het particuliere net voldoen aan bepaalde vereisten die door de beheerder van het elektronisch berichtenverkeer worden gesteld. Vervolgens kan de beheerder van het particuliere net ten behoeve van de afnemer op zijn net elektronische berichten versturen teneinde eenmalige processen zoals de wisseling van leverancier af te ronden en Wholesale processen, zoals het versturen van meetdata. Omdat het particuliere net zich begeeft op het openbare net met deze leverancierswissel dient de beheerder van het particuliere net zich te houden aan de regelgeving die geldt op het openbare net. Dit kan bijvoorbeeld de verplichting inhouden om energieprogramma's in te dienen bij de beheerder van het landelijk transportnet.

Voorschrift 5, onderdeel b, schrijft voor dat indien voor de eerste keer op particulier net een afnemer van leverancier wil wisselen, het zogeheten switchen, een termijn van maximaal drie maanden geldt. Enerzijds heeft de afnemer op een particulier net dat daarom verzoekt recht op een realisatie van derdentoegang binnen een bepaalde termijn. Anderzijds moet vaak nog de nodige aanpassingen aan het net worden verricht en systemen worden geïnstalleerd om aan een eerste switchverzoek invulling te kunnen geven. Vandaar dat in voorschrift 5, onderdeel c, is bepaald dat dit binnen drie maanden na ontvangst van het eerste schriftelijke switchverzoek moet gebeuren. Over het algemeen kunnen de aanpassingen of de installatie van systemen en de uiteindelijke switch worden uitgevoerd binnen een kortere termijn dan drie maanden. De beheerder van het particuliere net mag een langere termijn dan drie maanden voor het afhandelen van het eerste switchverzoek hanteren, mits hij hierover met de afnemer schriftelijk overeenstemming heeft bereikt.

Indien eenmaal de eerste switch is gerealiseerd, mag ervan worden uitgegaan dat in ieder geval de nodige basisvoorzieningen zijn aangebracht, zodat opvolgende switchverzoeken van dezelfde afnemer veel sneller kunnen worden afgehandeld dan het eerste switchverzoek. Indien de beheerder van het particuliere net de systemen heeft ingevoerd ten behoeve van een reguliere afhandeling van switchverzoeken, kunnen volgende verzoeken daarom worden afgehandeld overeenkomstig de voor

openbare netbeheerders geldende termijnen en procedures, zoals omschreven in de Informatiecode Elektriciteit en Gas.

Voorschrift 6

Om het recht op derdentoegang te waarborgen, is het noodzakelijk dat er geen financiële belemmeringen worden opgeworpen door de beheerder van het particuliere net. Ook op het openbare net geldt immers dat het uitvoeren van een switch gratis is. Vandaar dat op grond van voorschrift 6 geen kosten voor het uitvoeren van de switch in rekening mogen worden gebracht op een particulier net.

Voorschrift 7

Indien een afnemer op een particulier net switch en deelneemt aan het verkeer op het openbare net, dient deze te voldoen aan de regels die gelden op dat openbare net. Voor grootzakelijke afnemers geldt de verplichting om zelf de meetverantwoordelijkheid in te richten. Dit kan betekenen dat deze afnemer een comptabele meetinstallatie moet aanschaffen en installeren. Deze kosten komen voor rekening van de afnemer die het switchverzoek heeft ingediend. Dit geldt ook voor alle andere kosten die ingeval van openbaar netbeheer normaliter voor rekening van de afnemers komen. Voorschrift 7 beoogt geen van het reguliere netbeheer afwijkende situatie in het leven te roepen en knoopt aan bij het in de Informatiecode Elektriciteit en Gas voorgeschreven principe dat het berichtenverkeer dat geldt voor grootzakelijke afnemers van toepassing is op particuliere netten. Dit geldt ook indien er een enkele huishoudelijke afnemer aangesloten is op een particulier net. Dit laatste is namelijk op grond van de wet toegestaan indien de huishoudelijke afnemer in dienstbetrekking is bij de beheerder van het particuliere net.

Voorschrift 8

ACM schrijft voor dat een ontheffing na 10 jaar vervalt. Hiermee knoopt ACM aan bij andere ontheffingsstelsels, alsmede het gegeven dat een aanwijzing van een netbeheerder voor het openbare net evenzeer slechts 10 jaar geldig is. Dit betekent niet dat na 10 jaar de ontheffing niet meer aan de oorspronkelijke aanvrager verleend kan worden. Indien er behoefte is aan verlenging dient voordat de termijn van 10 jaar afloopt tijdig een nieuwe aanvraag te worden ingediend. Indien niet tijdig verlenging wordt aangevraagd herleeft de plicht om een openbare netbeheerder aan te wijzen en kan de Minister van Economische Zaken na vier weken zelf een netbeheerder aanwijzen voor het betreffende net.